

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/123/2019
Identifikačné číslo spisu: 6118214113
Dátum vydania rozhodnutia: 09.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6118214113.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: X. I., narodený XX. S. XXXX, bytom v D. D., J. R.. N.. V. D. XX, proti žalovanému: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, so sídlom v Banskej Bystrici, ČSA č. 7, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 04. augusta 2017, Číslo: BB2/OHN,NVaŠSD/HN/SOC/2017/15658-40, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. júna 2018, č.k. 28Sa/4/2018-27, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 15. júna 2018, č.k. 28Sa/4/2018-27 postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g/ v spojení s § 7 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z.z. (ďalej len „SSP“) odmietol ako neprípustnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica) zo 04. augusta 2017, Číslo: BB2/OHN,NVaŠSD/HN/SOC/2017/15658-40, ktorým tento postupom podľa § 25 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 417/2013 Z.z.“) a zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov žalobcovi znížil pomoc v hmotnej núdzi na sumu 61,60 eur mesačne od 01. júla 2017.

2. Krajský súd primárne preskúmajúc podmienky prípustnosti súdneho preskúmania žalobou napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že žalobu je potrebné odmietnuť ako neprípustnú z dôvodu, že žalobca pred právoplatnosťou napadnutého rozhodnutia zo 04. augusta 2017, č. BB2/OHN,NVaŠSD/HN/SOC/2017/15658-40 nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. V posudzovanej veci teda predmetné rozhodnutie žalovaného nadobudlo právoplatnosť dňa 04. septembra 2017, keďže proti nemu nebol včas podaný riadny opravný prostriedok (odvolanie) na prvostupňovom orgáne, ktorý ho vydal.

3. Vzhľadom na uvedené, krajský súd postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g/ v spojení s § 7 písm. a/ SSP žalobu ako neprípustnú odmietol.

4. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

II.

5. Proti uzneseniu krajského súdu z dôvodu nesúhlasu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť s tým, že požiadal Centrum právnej pomoci o pridelenie právneho zástupcu.

III.

6. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním z 12. novembra 2019 s tým, že so záverom krajského súdu sa plne stotožnil.

IV.

7. Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti bolo žalobcovi doručené dňa 21. novembra 2019.

V.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

9. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

10. Podľa § 7 písm. a/ SSP, správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

11. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

12. Podľa § 180 ods. 1 SSP, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba. Ak osobitný predpis neprípúšťa riadny opravný prostriedok, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie alebo opatrenie.

13. Najvyšší súd z obsahu súdneho, ako aj administratívneho spisu zistil, že
- žalovaný rozhodnutím zo 04. augusta 2017 žalobcovi znížil pomoc v hmotnej núdzi na sumu 61,60 eur mesačne od 01. júla 2017,
- žalobca následne podaním z 13. septembra 2017 a nazvaným „Vec: sťažnosť - pokus o zmier“ adresovaným žalovanému v súvislosti s podaným trestným oznámením pre falšovanie podpisu na tlačive pre príspevok na bývanie uviedol, že úrad práce má právo kontrolovať len tie prostriedky, a či sú tieto použité na účel k tomu určený, ostatné finančné prostriedky použité na úhradu nájomného, t.j. ich

výšku, alebo či boli úhrade v plnej výške nie je oprávnený kontrolovať. Poskytnutý príspevok pre sledované obdobie od 01. januára do 30. júna 2017 bol použitý na účel, na ktorý bol určený a nie na iný účel. Za podanie krivého obvinenia žiadal vyplatenie zmeškaného príspevku a odškodné za nemajetkovú ujmu vo výške 5.000,- eur,

- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny ako orgán odvolací podanie žalobcu z 13. septembra 2017 neposúdil ako odvolanie, nakoľko žalobca nevyslovil nespokojnosť s obsahom rozhodnutia, ale žiadal o vyplatenie dávky za júl 2017 v mimoriadnom termíne k 23. augustu 2017,
- žalobca následne dňa 02. februára 2018 podal na Okresnom súde Banská Bystrica správnu žalobu domáhajúc sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 04. augusta 2017,
- krajský súd po postúpení veci uznesením z 15. júna 2018, č.k. 28Sa/4/2018-27 žalobu odmietol ako neprípustnú, keďže mal preukázané, že žaloba smeruje proti prvostupňovému správne rozhodnutiu, a teda žalobca pred podaním žaloby nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis,
- žalobca uvedené uznesenie krajského súdu napadol kasačnou sťažnosťou s tým, že požiadal Centrum právnej pomoci o pridelenie právneho zástupcu pre podanie kasačnej sťažnosti, ako aj jej spísanie,
- krajský súd následne listom z 24. októbra 2018 vyzval žalobcu, aby v súdom stanovenej lehote predložil rozhodnutie centra právnej pomoci o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci a udelení plnej moci na zastupovanie,
- žalobca listom z 13. novembra 2018 krajskému súdu oznámil prideleného právneho zástupcu,
- na výzvu krajského súdu pridelený právny zástupca listom z 08. februára 2019 súdu oznámil, že centrum právnej pomoci rozhodnutím zo 07. februára 2019, sp. zn. KaBB/8779/2019, ČRZ: 18679p/2019 žalobcovi postupom podľa § 14 ods. 1 písm. d/ zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. odňalo nárok na poskytnutie právnej pomoci.

14. V tejto súvislosti najvyšší súd ďalej uvádza, že žiadosťou z 23. apríla 2020 sa prostredníctvom elektronickej pošty (e-mail) obrátil na príslušné centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie informácie, či žalobca predmetné rozhodnutie zo 07. februára 2019 napadol správnu žalobou. Centrum právnej pomoci obratom dňa 23. apríla 2020 totožným spôsobom komunikácie súdu oznámilo, že žalobca správnu žalobu nepodal.

15. Najvyšší súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že krajský súd postupoval správne, keď žalobu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP ako neprípustnú odmietol.

16. Správne súdnictvo je založené na zásade subsidiarity súdneho prieskumu, čo znamená, že súdna ochrana nastupuje až v okamihu, keď sa účastník správneho konania nemôže domôcť svojich práv v rámci správneho konania uplatnením prípustných riadnych opravných prostriedkov. Za vyčerpanie riadnych opravných prostriedkov v rámci správneho konania treba považovať až rozhodnutie o nich v rámci druhostupňového konania na príslušnom správnom orgáne, pričom až proti takémuto rozhodnutiu je možné podať správnu žalobu podľa príslušných ustanovení SSP, t.j. v tomto prípade možnosť podania správnej žaloby proti rozhodnutiu vydanému odvolacím správny orgánom (ústredím práce) o ním podanom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu zo 04. augusta 2017, Číslo: BB2/OHN,NVaŠSD/HN/SOC/2017/15658-40, ak vydané rozhodnutie žalobca nepovažoval za zákonné.

17. Najvyšší súd považuje za potrebné zdôrazniť, že konanie v správnom súdnictve je prostriedkom ultima ratio, a teda ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov právnych vzťahov súdom nastupuje až po zlyhaní všetkých zákonných prostriedkov nápravy v rámci správneho konania. Uvedené je zrejme z celej konštrukcie Správneho súdneho poriadku, keď zákon napríklad požaduje vyčerpanie žalobcovi prípustných opravných prostriedkov, vylučuje zo súdneho prieskumu rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania, ale tiež upravuje možnosť súdu zrušiť aj rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nižšieho stupňa, ktoré mu predchádzalo. Na tomto mieste teda možno uzatvoriť, že správne súdy preskúmajú až konečné rozhodnutie správnych orgánov - bez ohľadu na ich formu, pričom inými

rozhodnutiami, respektíve postupmi správnych orgánov sa zaoberajú až v rámci preskúmania napadnutého konečného rozhodnutia. Správny súd teda v zásade preskúmava akýkoľvek akt správneho orgánu, po ktorého vydaní už nemôže nasledovať ďalšie konanie a ktorého vydanie môže ukrátiť na právach žalobcu, respektíve ktoré sa týka základných práv a slobôd žalobcu. V danej súvislosti treba poukázať na ústavnoprávne korene daného princípu, keď síce podstatou správneho súdnictva je ochrana základných práv a slobôd jednotlivca pred svojvôľou štátu a jeho výkonnej moci zverenej správnym orgánom, avšak tiež správny súd nesmie extenzívne poňatou preskúmacou činnosťou zasahovať do právomoci moci výkonnej, čoho dôsledkom by mohlo byť až narušenie trojdelenia moci.

18. Z obsahu spisu (podstata ktorého je zahrnutá v bode 13 tohto uznesenia) je zrejmé, že žalobca správnou žalobou napadol prvostupňové správne rozhodnutie. Za tohto stavu potom bolo zo strany krajského súdu správne, že žalobu ako neprípustnú odmietol, a teda jeho procesnému postupu nemožno nič vytknúť a ani vyčítať. Ustanovenie § 7 písm. a/ (v spojení s § 98 ods. 1 písm. g/ SSP) sa vzťahuje na prípady, kedy sa žalobca na základe správnej žaloby domáha preskúmania zákonnosti prvostupňového správneho rozhodnutia bez toho, aby tento účastník vyčerpal riadny opravný prostriedok, teda inak povedané, napadol správnou žalobou rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť bez toho, aby bol vyčerpaný riadny opravný prostriedok podľa osobitného právneho predpisu (tu Správny poriadok).

19. Z vyššie uvedených dôvodov, najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalobcu postupom podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

20. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jeho strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

21. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.